

Na osnovu Zakona o osiguranju RCG i Statuta Društva, na sjednici Odbora direktora „Grawe neživotno osiguranje“ AD Podgorica, dana 11.03. 2011. godine donijeti su sledeći:

USLOVI ZA OSIGURANJE OD MAŠINA OD LOMA I NEKIH DRUGIH OPASNOSTI

PREDMET OSIGURANJA

Član 1.

- (1) Predmet osiguranja od opasnosti navedenih u Čl. 3. ovih Uslova mogu biti stvari i to:
 - 1) mašine,
 - 2) mašinski uređaji,
 - 3) električni uređaji i njihovo punjenje, ukoliko je vrijednost punjenja sadržana u vrijednost osigurane stvari,
 - 4) aparati i
 - 5) instalacije, zajedno sa postoljem, ukoliko je njihova vrijednost sadržana u vrijednost mašine.
- (2) Ako se posebno ugovori predmet osiguranja mogu biti:
 - 1) dalekovodi,
 - 2) kablovski vodovodi visokog napona,
 - 3) cjevovodi, gasovodi, naftovodi i toplovodi,
 - 4) vodovodna i kanalizaciona mreža,
 - 5) antenski stubovi,
 - 6) metalni silosi i slične konstrukcije,
 - 7) bageri u rudnicima (površinski kop),
 - 8) postolja, ležišta i temelji kada njihova vrijednost nije sadržana u vrijednost osigurane stvari iz stava (1),
 - 9) ulje osiguranih turbina i punjenje električnih uređaja (ulje transformatora i sl.),
 - 10) bušeće teške šipke i radne šipke, armirane savitljive cijevi za ispitivanje pod visokim pritiskom, prelazi i stabilizatori na buštinama,
 - 11) trake, lanci i užad transportnih uređaja,
 - 12) valjci valjaoničkih stanova,
 - 13) krupan alat,
 - 14) elektronski računari.
- (3) Ugovorom o osiguranju mogu biti obuhvaćene sve mašine (grupno) ili samo pojedinačne mašine.
- (4) Osigurane su samo one stvari koje su označene u polisi.

STVARI KOJE NE MOGU BITI PREDMET OSIGURANJA

Član 2.

- (1) Predmet osiguranja ne mogu biti, ni u slučaju kada je njihova vrijednost sadržana u vrijednost osigurane stvari:
 - 1) Sve vrste alata koji služe za obradu materijala:
 - skidanjem strugotine (noževi, glodala, burgije, brusno kamenje i sl.).
 - sječenjem (noževi, sječiva, makaze i sl.)
 - deformacijom i livenjem (matrice, kalupi i sl.)
 - krune alata za bušenje;
 - 2) Stezni alat, ukoliko nije sastavni dio mašine ili ako se prema važećim propisima ne smatra osnovnim sredstvom;
 - 3) Djelovi mašina koje neposredno služe za lomljenje i sitnjenje, kugle mlinova, noževi, udarni maljevi, ploče mlinova i sl.;
 - 4) Djelovi mašina koji su izloženi neposrednom tehničkom uticaju (razaranju): obloge sudova, plamenici gorionika, rešetke, ložišta, elektrotoporni grijači, elektrode industrijskih peći, sudovi za topljenje i prenošenje rastoljenog materijala i sl.;
 - 5) Djelovi mašina izloženi ubrzanim trošenju i periodičnoj zamjeni: sita, reljefne i druge zamjenljive obloge, zamjenljive obloge valjka, obloge grebena češljuga, savitljive cijevi, remenje četki, ulošci – filter platna, sredstva za zaptivanje i termičku izolaciju, djelovi spojnica, gumeni prstenovi, lamele, prenosni kablovi i sl.;
 - 6) Trake, lanci i užad, osim kod transportnih uređaja koji se uz primjenu klauzule 401 mogu posebno ugovoriti.;
 - 7) Sigurnosni elementi jedokratnog dejstva, osim katodnih odvodnika;
 - 8) Eksplotacioni (pogonski) materijal: gorivo, mazivo, rashladna sredstva za čišćenje i sl.;
 - 9) Katalizatori.

OSIGURANE OPASNOSTI (RIZICI)

Član 3.

- (1) Osiguranjem se pruža osiguravajuća zaštita od oštećenja ili uništenja osigurane stvari uslijed nezgode u pogonu pod kojom se podrazumjevaju događaji koji nastaju nepredviđeno i iznenada u vezi

sa korišćenjem osigurane stvari, kao i neposrednosti, nehata ili zle namjere radnika ili kog drugog lica osim:

- 1) od osnovnih i dopunskih rizika koji su obuhvaćeni Uslovima za osiguranje od opasnosti požara i nekih drugih opasnosti,
 - 2) provalne krađe, krađe, razbojništva, štetnog dejstva nuklearne energije, erupcije osim istražnih erupcija ukoliko se to posebno ugovori,
 - 3) uslijed nedostatka ili grešaka koje su postojale u trenutku zaključenja osiguranja, a iste su bile ili su morale biti poznate osiguraniku,
 - 4) neposredne posljedice trajnih hemijskih, termičkih, mehaničkih, atmosferskih i drugih uticaja i uslova smještaja i rada (oksidacija, starenje, korozija, zračenje, prekomjerne vibracije i sl.),
 - 5) posljedice svih vidova trošenja, habanja, abrazije, erozije, kavitacije i sl.,
 - 6) prekomjerne naslage rde, kotlovnog kamenca, taloga, mulja i sl., pa i kada je uslijed toga nastalo uništenje ili oštećenje osigurane stvari,
 - 7) preopterećenosti mašina, mašinskih ili električnih uređaja, aparata i instalacija preko granica njihovih projektnih parametara,
 - 8) stavljanje u pogon prije konačne popravke,
 - 9) montiranje i probno ispitivanje nove stvari,
 - 10) dinamičkog vitljana rotacionih djelova mašina (rotora, turbina, generatora, i sl.) ukoliko se posebno ne ugovori,
 - 11) povrede tehničkih i drugih propisa i upustava o tehničkoj eksplotaciji osiguranih stvari, kao i zaštitnih mjera.
- (2) Osiguravač takođe nije u obavezi da isplati:
 - 1) za posredne štete nastale u vezi sa osiguranim slučajem: gubitak zarade, dangube, kazne i sl.,
 - 2) za štete za koje po zakonskim propisima ili po ugovoru odgovara proizvođač, odnosno isporučilac stvari,
 - 3) za troškove demontaže i remontaže, koji su učinjeni u cilju redovnog pregleda ili održavanja osigurane stvari (periodične popravke ili zamjene istrošenih djelova), pa i kada se tom prilikom utvrdi oštećenje osiguranom opasnošću.
- Naknada će u ovom slučaju obuhvatiti samo troškove popravke ili zamjene oštećenih djelova koji nisu bili predviđeni za periodičnu popravku, odnosno zamjenu.
- (3) Osiguravač je u obavezi da pruži osiguravajuću zaštitu od opasnosti iz stava (1) ovog člana i na osiguranom postolju, ležištu ili temelju osiguranih mašina samo ako je oštećenje istih posljedica oštećenja ili uništenja mašine od opasnosti pokrivene ovim Uslovima.
 - (4) Ako se posebno ugovori osiguravač je u obavezi da pruži osiguravajuću zaštitu od oštećenja ili uništenja stvari osiguranih po ovim Uslovima od opasnosti erupcije koja bi nastala prilikom bušenja.

MJESTO I VRIJEME VAŽENJA OSIGURANJA

Član 4.

- (1) Stvari koje su predmet osiguranja osigurane su na mjestu označenom u polisi za vrijeme:
 - kada su montirane i spremne za rad,
 - kada su date u najam ili poslužu, ukoliko rade u uslovima i služe namjeni za koju su projektovane i građene,
 - kada se demontiraju i remontiraju zbog prekršaja ili popravke kao i za vrijeme trajanja popravke na mjestu korišćenja osigurane stvari ili u radionici osiguranika, pod uslovom da premještanje ili popravku obavljaju radnici osiguranika,
 - kada se radi provjere ispravnosti, popravke ili premještaja prevoze, ali samo u granicama mikrolokacije pogona i najviše do 15 km izvan granica mikrolokacije.
- (2) Stvari su osigurane i kada se u cijelini premjeсте na drugo mjesto na području Crne Gore.
- (3) Nisu osigurane stvari za vrijeme dok se nalaze na izložbi i sajmu.

VRIJEDNOST OSIGURANE STVARI

Član 5.

Vrijednost osigurane stvari, osim ako nije drugačije ugovorenog, je vrijednost nove stvari umanjena za iznos procjenjenog rabačenja (tehničkog i ekonomskog).

UTVRĐIVANJE NAKNADE IZ OSIGURANJA

Član 6.

- (1) Visina naknade iz osiguranja utvrđuje se:
 - 1) u slučaju uništenja stvari prema vrijednosti osigurane stvari (član 5.) u vrijeme nastanka osiguranog slučaja umanjenou za vrijednost ostatka,
 - 2) u slučaju oštećenja stvari u visini troškova popravke u vrijeme nastanka osiguranog slučaja, umanjenih za iznos procjenjenog rabačenja (ako drugačije nije ugovorenog) vrijednost ostatka.
Ako su troškovi opravke jedne stvari veći od vrijednosti osigurane stvari, postupiće se kao da je stvar uništena i naknada će se obračunati prema tački 1. ovog stava.
Veći troškovi popravke nastali uslijed prekovremenog nedeljnog prazničnog i noćnog rada naknaduju se samo ako je to posebno ugovorenog.
 - (2) Veći troškovi na otklanjanju štete (popravkom ili zamjenom osigurane stvari novom) nastali uslijed učinjenih izmjena, poboljšanja ili usavršavanja padaju na teret osiguranika.
 - (3) Osiguravač nije u obavezi da naknadi vrijednost cijele osigurane stvari (mašine) ako se oštećeni odnosno uništeni dio ne može popraviti ili nabaviti zbog toga što je osigurana stvar nabavljena u inostranstvu ili se više ne proizvodi.
Osiguravač je u obavezi samo do vrijednosti uništenog ili oštećenog dijela osigurane stvari, koji se utvrđuje procjenom srazmjere učešća vrijednosti oštećenog ili uništenog dijela osigurane stvari i vrijednosti cijele stvari ili upoređenjem sa istovrsnim, odnosno sličnim dijelom stvari.
 - (4) Ako je suma osiguranja manja od vrijednosti stvari u početku odnosnog perioda osiguranja (PODOSIGURANJE), šteta će se naknaditi u srazmjeri između sume osiguranja i vrijednosti osigurane stvari (čl. 5).
 - (5) Štete na osiguranom punjenju električnih uređaja i ulja parnih turbina naknaduju se u srazmjeri određenoj na osnovu propisanog vijeka trajanja upotrebe punjenja i uz uslov da je oštećenje istog posljedica oštećenja mašina od opasnosti obuhvaćenih ovim uslovima.
 - (6) Troškovi za zemljane radove uključujući i troškove asfaltiranja kod kablova i cjevovoda, kao i troškove iznalaženja mjesta oštećenja na dalekovodima, kablovima i cjevovodima naknadiće se ukoliko je posebno ugovorenog.
 - (7) U svakom štetnom događaju – osiguranom slučaju, obračunata naknada iz osiguranja umanjuje se za 10%, ukoliko se drugačije ne ugovori, sa minimalnim i maksimalnim fiksnim iznosima koji se utvrđuju odlukom nadležnog organa ukoliko se drugačije ne ugovori.

NAKNADA TROŠKOVA

Član 7.

- (1) Na ime troškova učinjenih za raščišćavanje i čišćenje u vezi sa nastalim osiguranim slučajem na osiguranoj stvari, osiguravač naknaduje neophodne izdatke za rasčišćavanje i čišćenje osigurane oštećenje stvari.
- (2) Osiguravač naknaduje neophodne troškove, prouzrokovane razumnim pokušajem osiguranika da kada osigurani slučaj nastupi, preduzme mјere radi otklanjanja i smanjenja štetnih posljedica nastupanja osiguranog slučaja, ali najviše do 5% od sume osiguranja odnosno od stvarne vrijednosti oštećene stvari kod osiguranja na stvarnu vrijednost.
- (3) U slučaju podosiguranja troškovi za otklanjanje i smanjenje štete nadoknađuju se u istoj srazmjeri kao i naknada štete.
- (4) Osiguravač nije u obavezi da nadoknadi troškove nastale na otklanjenju uzroka štete.

UTVRĐIVANJE BONUSA I MALUSA

Član 8.

Bonus u obliku sniženja premije i malus u obliku doplatka na premiju utvrđuje se pojedinačno za svakog osiguranika na osnovu tehničkog rezultata ostvarenog u poslednje tri godine a obračunava se unaprijed za naredni period trajanja osiguranja.

Tehnički rezultat utvrđuje se kao odnos između likvidiranih šteta i tehničke premije.

Bonus i malus se ne primjenjuju na osiguranja koja traju kraće od godinu dana.

Priznaje se bonus koji je osiguranik ostvario kod prethodnog osiguravača potvrđen odgovarajućom dokumentacijom.

U skladu sa navedenim odredbama ove tačke, bonus i malus iznosi:

Ako je trogodišnji (revalorizovani) tehnički rezultat %	Osiguranik ima pravo na bonus u visini %	Osiguraniku se zaračunava malus u visini %
0-20	30	-
20-30	25	-
30-40	20	-
40-50	15	-
50-60	10	-
60-70	5	-
70-100	-	-
100-110	-	-
110-120	-	10
120-130	-	15
130-140	-	20
140-150	-	25
Preko 150	-	30

VAŽNOST OPŠTIH USLOVA ZA OSIGURANJE IMOVINE

Ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim Uslovima, na osiguranja zaključena po ovim Uslovima primjenjuju se i Opšti uslovi za osiguranje imovine.

ODREDBE KOJE SE POSEBNO UGOVARAJU I OBAVEZNO UNOSE U POLISU OSIGURANJA ISKAZANE SU KROZ KLAUZULE**Član 9.**

Klaузule su podjeljene u 6 grupa i to:

1. Opšte klaузule,
2. Klaузule o reviziji mašina i uređaja
3. Klaузule za osiguranje bagera u rudnicima,
4. Klaузule za osiguranje amortizovane vrijednosti kod djelimičnih šteta,
5. Klaузule za postrojenja slabe struje,
6. Klaузule za krupan alat i
7. Ostale klaузle

1. OPŠTE KLAUZULE**101. Akumulatorske stacionarne baterije**

Osiguranik je dužan odrediti stručno lice koje će se starati o akumulatorskim baterijama. Osiguranik je obavezan da se pridržava upustava proizvođača za održavanje baterija.

Ako osiguranik povrijedi jednu od tih obaveza, osiguravač neće biti u obavezi da naknadi dio štete koji je pričinjen nepridržavanjem tih obaveza. Ako u vrijeme nastupanja osiguranog slučaja postoji ugovor o održavanju, smatraće se da su navedene obaveze izvršene, osiguravač se može koristiti pravom regresa od održavaoca baterija ukoliko isti nije izvršio obaveze preuzete ugovorom o održavanju.

102. Uljna punjenja turbina

Osiguravač je u obavezi da naknadi štetu na uljnom punjenju ako je gubitak istog posljedica štete na turbini pokriveno osiguranjem.

103. Isključenje šteta uslijed zamuljenja i potopljenja kod hidroelektrana

Ne naknađuju se štete na osiguranim stvarima koje bi nastale uslijed potopljenja ili zamuljenja, izazvane lomom cijevnog voda visokog pritiska.

104. Uključenje šteta uslijed zamuljenja i potopljenja kod hidroelektrana

Osiguranjem cijevnog voda pokrivene su štete na njemu i njegovom postolju.

Osiguranjem je pokrivena šteta na osiguranim stvarima uslijed zamuljenja i potopljenja, ako je ta šteta u uzročnoj vezi sa štetom na cijevnom vodu visokog pritiska koja je pokrivena osiguranjem.

105. Izotopi

Ako se u radu neke od osiguranih stvari koriste izotopi, osiguravač će biti u obavezi za štete koje na osiguranim stvarima nastanu zbog izotopa kao posljedica neke štete pokrivenе osiguranjem, u smislu ugovorenih uslova osiguranja. Takođe se naknađuju i troškovi za dokumentaciju osiguranih stvari.

2. KLAUZULA O REVIZIJI MAŠINA I UREĐAJA**201. Revizija postrojenja parnih, gasnih i hidroturbina**

U interesu spriječavanja štete, bez obzira na početak osiguravajuće zaštite, osiguranik je dužan da o svom trošku vrši redovno održavanje, periodičan pregled i remont u skladu sa propisima i upustvom o tehničkim mjerama za zaštitu elektroenergetskih postrojenja, Pravilnikom o tehničkim mjerama za zaštitu elektroenergetskih postrojenja kao i pismenim uputstvima za pogon, održavanje, reviziju i remont koje daju proizvođači uređaja i postrojenja.

Ukoliko osiguranik povrijedi neku od navedenih obaveza, pa se zbog propuštanja istih ostvari osigurani slučaj, osiguravač neće biti dužan da nadoknadi takvu štetu.

Ugovarač osiguranja je dužan da osiguravaču blagovremeno prijavi vršenje revizije. Osiguravač može o svom trošku poslati stručnjaka koji će prisustvovati reviziji.

202. Revizija električnih motora naizmjenične struje sa snagom većom od 750 kw u dvopolnom izvođenju ili više od 1000 kw u četvoropolnom ili višepolnom izvođenju

U interesu spriječavanja štete, bez obzira na početak osiguravajuće zaštite, osiguranik je dužan da o svom trošku vrši redovno održavanje, reviziju, periodične pregledе i remont u skladu sa propisima o tehničkim mjerama za pogon i održavanje elektroenergetskih postrojenja. Pravilnikom o tehničkim mjerama za

zaštitu elektroenergetskih postrojenja kao i pismenih upustava za pogon, održavanje, reviziju i remont koju daju proizvođači uređaja i postrojenja ove vrste.

Ako osiguranik povrijedi neku od navedenih obaveza, pa se zbog propuštanja istih dogodi osiguranji slučaj, tada osiguravač neće biti dužan da takvu štetu naknadi.

203. Revizija motora istomjerne struje sa obrtnim momentom većim od 1 Mpm kao i glavnog i pomoćnog pogona istomjerne struje u valjaonicama

U interesu spriječavanja štete, bez obzira na početak osiguravajuće zaštite, osiguranik je dužan da o svom trošku vrši reviziju glavnog i pomoćnog pogona u valjaonicama, kao i motora istomjerne struje, a u skladu sa propisima i Pravilnikom o tehničkim mjerama za pogon i održavanje postrojenja ove vrste i prema pismenim upustvima za pogon, održavanje, reviziju i remont koji daju proizvođači ovih uređaja.

Osiguranik je dužan blagovremeno osiguravaču prijaviti reviziju.

Ako osiguranik povrijedi neku od navedenih obaveza, te zbog propuštanja istih se ostvari osigurani slučaj, tada osiguravač neće biti dužan naknaditi takvu štetu.

204. Revizija presa sa grejnim pločama u drvnoj industriji i industriji gumenih proizvoda

U interesu spriječavanja štete, osiguranik će redovno i u skladu sa upustvom proizvođača, na svoj trošak vršiti ispitivanje preko odgovarajućeg stručnjaka, koga će on imenovati, da bi se utvrdilo da li su eventualno oštećene. Angažovan stručno lice nakon ispitivanja izvesti će pismo osiguranika o stanju i sigurnosti ispitanih ploča. Angažovan stručno lice će tom prilikom odrediti datum sledećeg ispitivanja. Osiguranik je dužan da blagovremeno izvesti osiguravača o ispitivanju presa.

Ako osiguranik povrijedi neku od navedenih obaveza, te zbog propuštanja istih se ostvari osigurani slučaj, tada osiguravač neće biti u obavezi da takvu štetu naknadi.

205. Revizija podvodnih pumpi

Osiguranik je obavezan da, shodno uputstvu proizvođača, vršiti temeljno osvještenje podvodnih pumpi, o čemu će blagovremeno izještavati osiguravača.

Ako se osiguranik ne pridržava ovih obaveza, te zbog propuštanja istih se ostvari osigurani slučaj tada osiguravač neće biti dužan da takvu štetu naknadi.

3. KLAUZULE ZA BAGERE U RUDNICIMA – POVRŠINSKI KOP**301. Bageri u rudnicima**

Kod bagera u rudnicima uključene su štete uslijed prevrnuća, sudara, udara, iskliznuća, pada ili udara nekog predmeta, survavanja, rušenja mosta i rušenja donjeg stroja pruge

4. KLAUZULE ZA OSIGURANJE AMORTIZOVANE VRIJEDNOSTI KOD DJELIMIČNIH ŠTETA**401. Osiguranje amortizovanih vrijednosti traka, lanaca i užadi transportnih uređaja**

Amortizovana vrijednost traka, lanaca i užadi transportnih uređaja nije osigurana. Prilikom likvidacije štete odbija se, na ime rabačenja, procjenjeni iznos u zavisnosti od uslova smještaja i rada kao i vremena provedenog u eksplotaciji.

402. Osiguranje amortizovane vrijednosti kod valjaka i ležajeva valjaka

Amortizovana vrijednost kod valjaka i ležajeva valjaka nije osigurana. Prilikom likvidacije štete odbija se na ime rabačenja iznos u zavisnosti od:

- procjenjenog vijeka trajanja
- prevaljene količine materijala,
- efektivnog vremena rada,
- istrošenosti
- računskog vijeka trajanja.

403. Osiguranje amortizovane vrijednosti kod habajućih djelova

Kod habajućih djelova koji u smislu Uslova za osiguranje mašina od loma i nekih drugih opasnosti nisu isključene iz osiguranja kao npr.: hvatači, vedra, kašike, lopate za punjenje i slični djelovi, nije osigurana amortizovana vrijednost. Prilikom likvidacije štete odbija se odgovarajući iznos na ime procjenjene istrošenosti.

404. Osiguranje amortizovane vrijednosti kod obloga peći i ozida kotlova

Amortizovana vrijednost na oblogama peći i ozidama kotlova nije osigurana. Prilikom likvidacije šteta odbija se odgovarajući iznos na ime procjenjene istrošenosti. Osiguravač je u obavezi da naknadi štetu na oblozi peći i ozidu kotla, samo ako je ova posljedica neke štete pokrivene osiguranjem iz člana 3. ovih Uslova, na drugim djelovima osigurane peći i kotla.

405. Osiguranje amortizovane vrijednosti kod klipnih kompresora i motora sa unutrašnjim sagorijevanjem iznad 147 kw (200 ks)

Amortizovana vrijednost za cilindar glave, košuljice cilindra i klipova motora, odnosno kompresora nije osigurana. Prilikom likvidacije šteta odbija se odgovarajući iznos na ime procjenjene istrošenosti.

406. Osiguranje amortizovane vrijednosti kod mašina na gas

Kod mašina na gas i gasnih motora ne može se osigurati amortizovana vrijednost. Prilikom likvidacije štete odbija se odgovarajući iznos na ime procjenjene istrošenosti.

5. KLAUZULA ZA POSTROJENJE SLABE STRUJE

501. Utvrđenje stvarne vrijednosti za retgenske cijevi i ventile

Stvarna vrijednost retgenskih cijevi i ventila određuje se za pojedine vrste ovih cijevi i ventila u zavisnosti od vremena korišćenja ili broja uključenja po dolje navedenim tabelama:

A. Retgenske cijevi i ventili za dijagnostičke uređaje

I – mirujuće (stabilne) anodne cijevi u generatorima za pumpanje

Stvarna vrijednost u % od nove vrijednosti	Vrijeme korišćenja do
100 %	24 mjeseca
90 %	28 -/-
80 %	34 -/-
70 %	38 -/-
60 %	44 -/-
50 %	48 -/-
40 %	54 -/-
30 %	58 -/-
20 %	65 -/-
10 %	72 -/-

II rotirajuće anode cijevi u generatorima za punjenje

1. rotirajuće anodne cijevi sa plombiranim brojačem snimka	2. rotirajuće anodne cijevi bez brojačem snimaka
Broj snimaka do:	Stvarna vrijednost u % od nove
10.000	100 %
13.000	90 %
14.000	80 %
17.000	70 %
20.000	60 %
22.000	50 %
26.000	40 %
30.000	30 %
35.000	20 %
40.000	10 %

III – Ventili

Vrijeme korišćenja do:	Stvarna vrijednost u % od nove vrijednosti
36 mjeseci	100 %
38	90 %
42	80 %
45	70 %
48	60 %
41	50 %
53	40 %
55	30 %
57	20 %
60	10 %

B. Retgenske cijevi i ventili za terapijske uređaje

I – dubinska terapija

Vrijeme korišćenja mjeseci u satima	- a najdalje	Stvarna vrijednost u % od nove vrijednosti
400 pog.sati najdalje	18 mjeseci	100 %
500	24	90 %
600	27	80 %
700	30	70 %
800	34	60 %
900	38	50 %
1.000	42	40 %
1.100	45	30 %
1.200	50	20 %
1.300	55	10 %

II – aparati za površinsku i plitku terapiju zračenje

Vrijeme korišćenja do:	Stvarna vrijednost u % od nove vrijednosti
24 mjeseca	100 %
26	90 %
28	80 %
30	70 %
32	60 %
35	50 %
38	40 %
42	30 %
50	20 %
60	10 %

C. Cijevi za pojačavanje (izoštrenje) slike

Vrijeme korišćenja	Stvarna vrijednost u % od nove vrijednosti
18 mjeseci	100 %
20	90 %
22	80 %
24	70 %
27	60 %
30	50 %
35	40 %
40	30 %
50	20 %
60	10 %

D. Retgenske cijevi i ventili za ispitivanje materijala

Vrijeme korišćenja do:	Stvarna vrijednost % od nove vrijednosti
300 pogon.sati ili najviše	100 %
380	8
460	10
540	12
620	14
700	16
780	18
860	20
Preko 860 pog.sati ili preko	30 %

502. Osiguranje elektronskih cijevi za snimanje i reprodukciju slike kod televizijskih uređaja

Štete na elektronskim cijevima za snimanje i reprodukciju slike likvidiraju se tako što se za svaku godinu upotrebe cijevi odbija iznos određen (procjenjen) na osnovu prosječnog vijeka trajanja cijevi, ali najviše do 50%.

503. Osiguranje koherentnih izvora svjetlosti laserskih uređaja

Osiguravajuća zaštita proširuje se na štete na koherentnim izvorima svjetlosti laserskih uređaja.

Stvarna vrijednost izvora svjetlosti određuje se na osnovu sledeće tabele za amortizaciju vrijednost tih izvora svjetla:

Vrijeme korišćenja do:	Stvarna vrijednost u % od nove vrijednosti
100 pogonskih sati	100 %
200	90 %

300	80 %
400	70 %
500	60 %
600	50 %
700	40 %
800	30 %
900	20 %
1.000	10 %

Štete koje su posljedica razlaganja (disocijacije) plinova, taloženja i sl. nijesu pokrivene osiguranjem.

504. Obim pokrića za štete na svjetlosnim izvorima kod raznih mašina, aparata i uređaja

Štete na samim svjetlosnim izvorima naknadjuju se samo ako su u direktnoj vezi sa štetama na osiguranom uređaju koje su pokrivene osiguranjem.

505. Obim pokrića za štete na kombinacijama folija retgenskih uređaja

Štete na kombinacijama folija nadoknađuju se samo ako su u direktnoj vezi sa štetama na osiguranom uređaju koje su pokrivene osiguranjem.

506. Osiguranje kancelarijskih mašina i aparata

Štete na djelovima mašina, aparata i uređaja koji se troše i koji se redovno moraju mijenjati kao na primjer trake, foto nosači, perforirani papir i sl., kao i štete nastale dejstvom tečnosti, para ili gasova nastalih od upotrebe hemikalija ili drugih pogonskih sredstava nisu pokriveni osiguranjem.

507. Osiguranje uređaja za terapiju zračenja

Štete nastale zbog prisustva snažnih izvora zračenja nisu pokrivene osiguranjem.

508. Osiguranje elektroakustičnih i sličnih uređaja i aparata

Štete na magnetnim trakama, kasetama i na filmskim trakama nisu pokrivene ovim osiguranjem.

Ovim osiguranjem ne pokrivaju se štete na gramofonskim iglama, magnetofonskim trakama i magnetofonskim glavama.

6. KLAUZULE ZA KRUPNI ALAT

601. Osiguranje krupnog alata

1. Predmet osiguranja i obim osiguravajuće zaštite:

- a) Osiguravač pruža osiguravajuću zaštitu za štete na krupnom alatu za izradu djelova plastičnom deformacijom bez odvajanja materijala i to kovanjem i presovanjem u obim koji je dat Uslovima za osiguranje od loma i nekih drugih opasnosti, a takođe i za slučaj kada oštećenje alata nastupi kao posljedica oštećenja ili uništenja mašina (na kojoj je alat montiran) od opasnosti pokrivenih ovim Uslovima.
- b) Vrijednost osiguranog alata, ukoliko nije drugačije ugovorenog, je cijena novog alata umanjena za iznos rabaćenja. Mogu se osigurati samo alati čija je vrijednost veća od 1.000€. Ovaj iznos minimalne vrijednosti alata koji se može osigurati mijenja se u zavisnosti od promjene cijena na tržištu i utvrđuju posebnom odlukom nadležnog organa osiguravača.
- c) Amortizovana vrijednost alata ne može se osigurati. Prilikom obračuna štete odbija se na ime rabaćenja iznos utvrđen prema:
 - broju komada izrađenih ili obrađenih alatom, a odnosi se na ukupan broj komada za koje je alat projektovan,
 - broj mašinskih sati (efektivnog rada) u odnosu na ukupan broj sati predviđenih projektom,
 - istrošenosti,
 - broju brisanja formi za svaki alat posebno.
- d) Izradom, projektom predviđenog broja komada, ili realizacijom projektom predviđenog broja sati, alat se smatra potpuno otpisanim i kao takav ne može više biti predmet osiguranja, bez obzira na njegovo tehničko stanje i upotrebljivost.

2. Za osiguranje krupnog alata važe odredbe za osiguranje loma i nekih drugih opasnosti, ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama ove klauzule.
3. Ovom klauzulom nisu obuhvaćene štete koje nastanu od:
 - oštećenja alata uslijed istrošenosti kao posljedice većeg broja formi,
 - istrošenosti alata i gubljenje mjeta (kota).
4. U toku izrade projektom predviđenog broja komada ili projektom predviđenog broja sati rada, dozvoljeno je dva puta brisanje i novo oblikovanje. Svako brisanje uslovjava smanjenje radnog opterećenja 20%.
5. Alati moraju biti obilježeni svojim brojevima, a njihovi tehnički i drugi podaci se unose u posebnu knjigu evidencije-kartoteku u koju se upisuju podaci o njihovom radu, održavanju i brisanju.

7. OSTALE KLAUZULE

701. Erupcija

Pod erupcijom se podrazumjeva iznenadno i trenutno izbacivanje isplake, plina, nafte, vode i krutih čestica iz bušotine na površinu, a uslijed većeg slojnog pritiska od hidrostatičkog.

Pokrivene su štete na osiguranoj opremi, koje bi nastale od erupcije izazvane nepovoljnim ekološkim uslovima (gubitak cirkulacije i nailazak na slojeve sa neočekivanim pritiskom).

Nisu pokrivene štete na osiguranoj opremi koje bi nastale na bušotini koja nije opremljena prema tehničkim propisima.

Nisu pokriveni ni troškovi koji bi osiguranik imao prilikom preduzetih preventivnih mjera radi spriječavanja erupcije. Štete nastale od požara koji je prouzrokovana erupcijom likvidiraju se shodno uslovima za osiguranje od požara i nekih drugih opasnosti.

702. Zaglava

Pod zaglavom se podrazumjeva uklještenje bušećeg alata u bušotini. Štete na osiguranom alatu su pokrivene samo kad zaglava nastane za vrijeme bušenja.

Nisu pokrivene štete na zaštitnim cijevima (obloženim kolonama).

703. Popravka oštećene stvari u vlastitoj režiji

Ako osiguranik oštećena sredstva popravlja u vlastitoj režiji i njegovi troškovi popravke iznose više od troškova popravke drugih organizacija ovlašćenih za izvođenje takve vrste radova, kod obračuna naknade iz osiguranja primjeniče se iznos troškova popravke remontne radne organizacije sa najnižim troškovima popravke.